

Høring av verneplan for skog

Holbekkheia og Ravnliane naturreservat i Bamble og Drangedal kommuner

*Gammel skog i det foreslåtte verneområdet.
Foto: Statsforvalteren*

**Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Juni 2026**

Innhold	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	7
6. Faktaark.....	7

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender med dette på høring forslag til vern av Holbekkheia og Ravnliane naturreservat i Bamble og Drangedal kommuner.

Bakgrunnen for forslaget er tilbud fra grunneiere på to eiendommer i området om frivillig vern av skog. Tilbudet kom inn 19.02.2021 via FramTre AS (tidligere AT Skog). Det er gjort registreringer av naturverdiene i området i 2021 som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010 og «*Evaluering av norsk skogvern i 2016*», NINA rapport 1352/2017. Dette arbeidet er samtidig et viktig bidrag til å nå FNs bærekraftsmål 15 som har som mål å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne Statsforvalteren tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

- ” Som naturreservat kan vernes områder som
- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
 - b) representerer en bestemt type natur,

- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for Holbekkheia og Ravnliane naturreservat ble meldt 19. desember 2025, og frist for innspill var 15. februar 2026. Statsforvalteren meldte oppstart på verneprosess for 18 områder i samme brev.

Det kom inn følgende merknader til oppstartsmeldingen:

Bane Nor, Direktoratet for mineralforvaltning, Jernbanedirektoratet og Statnett har ingen merknader til verneforslaget.

Landbruksdirektoratet (brev datert 28.01.2026) uttaler følgende:

«Som høringsinstans for forslag til opprettelse av nye naturreservat, ønsker vi å gi noen generelle innspill til verneprosessen.

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene.

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer*
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrift*

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrøer.

For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at Statsforvalterens landbruks- og reindriftsfaglig kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.»

Språkrådet (brev datert 20.03.2026) uttaler følgende:

*Holbekkheia og Ravnlia naturreservat: I Sentralt stadnamnregister (SSR) er det liområdet i Drangedal som det er tale om her, registrert med skrivemåten Ravnliane som ei eineform. Namnet bør difor skrivast slik – det vil seie med fleirtalsform – i offentlig samanheng. Skrivemåten Holbekkheia er òg SSR-registrert som ei eineform. Me tilrår at verneområdet får namnet **Holbekkheia og Ravnliane naturreservat**.*

Telemark fylkeskommune (brev datert 09.02.2026) uttaler følgende:

Kulturarv

Fylkeskommunen vil oppfordre Statsforvalteren til å se på muligheten for at det i enkelte områder med gammel skog, kan være tillat med plukkhogst av spesialtømmer til antikvarisk istandsetting av bevarte bygninger fra før 1650. Kulturarv i Telemark jobber aktivt med å skaffe materialer til slik istandsetting, og kjøper i gjennomsnitt 3,5 trær i året. Det meste av dette kommer fra skog i Notodden kommune. Dette er trær med en diameter i brysthøyde på ca. 70-90 cm. Behovet og omfanget av slikt tømmer er ikke stort, men tilgangen er svært begrenset og utfordrende, og nødvendig for å ivareta disse kulturhistoriske bygningene. Når gammel skog blir vernet, blir også tilgangen på denne materialkvaliteten redusert.

Vilt og fisk

Fylkeskommunen kan ikke se at verneforslaga vil berøre regionale vilt- og fiskeinteresser negativt.

Idrett og friluftsliv

Fylkeskommunen kan ikke se at verneforslaga vil berøre regionale friluftslivsinteresser negativt.

Kulturarv

Skogområder rommer ofte et stort og variert mangfold av kulturminner, særlig automatisk fredete kulturminner som fangstgroper, kullgroper, jernvinneanlegg, ferdselsårer og andre spor etter eldre utmarksbruk. Erfaring viser at det særlig i eldre og lite påvirkede skogområder er høy sannsynlighet for forekomst av hittil ukjente kulturminner. Kulturarv vurderer frivillig skogvern som positivt for bevaring av kulturminner, ettersom vern kan redusere risiko for skade knyttet til flatehogst, markbearbeiding og annen tyngre skogsdrift.

Forum for natur og friluftsliv Telemark (brev datert 15.02.2026) uttaler følgende:

Vurderinger knyttet til foreslåtte områder

FNF Telemark stiller spørsmål ved hvilke prioriteringer som ligger til grunn for utvalget av områder i denne runden. En gjennomgang viser at et stort flertall av områdene – 14 av 18 – ligger i bratt og lite tilgjengelig terreng. Med et så tydelig preg av ensartet topografi og begrenset tilgjengelighet, stiller vi spørsmål ved om samtlige foreslåtte områder fullt ut oppfyller kriteriene for frivillig skogvern, og om dette representerer en god og balansert bruk av midlene som er avsatt til ordningen? Vi etterlyser en tydeligere redegjørelse for hvordan dette utvalget bidrar til å sikre et representativt vern av ulike biotoper og landskapstyper, og om det faktisk ivaretar de naturtypene som det er størst behov for å bevare.

Friluftsliv og allmenn bruk

Fra FNF Telemark sin side vurderes det kun et fåtall av de foreslåtte områdene som reelt verdifulle for utøvelse av friluftsliv. De fleste områdene som foreslås vernet fremstår som lite egnet for tradisjonelle friluftaktiviteter, jakt, fiske eller bærplukking, blant annet på grunn av bratt terreng og manglende tilgjengelighet.

Selv om friluftsliv ikke er hovedformålet med skogvern, mener vi at hensynet til allmennhetens bruk og opplevelse av natur bør inngå som en del av den helhetlige vurderingen, særlig når vern finansieres med offentlige midler.

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen til Landbruksdirektoratet, vil vi kommentere at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområde. Dersom det skulle det være aktuelt med beitedyr er det tatt høyde for dette og de andre innspillene i forslag til verneforskrift, jf. §§ 4 bokstav d, e og f, 6 bokstav a og c og 7 bokstav e.

Statsforvalteren støtter Språkrådets forslag til navn på verneforslaget. Vi endrer derfor navn på verneforslaget til Holbekkheia og Ravnliane naturreservat.

Når det gjelder uttalelsen fra Forum for natur og friluftsliv Telemark viser vi til kapittel 6 hvor vi nærmere har beskrevet verneverdiene i området, samt i hvilken grad området bidrar til å dekke mangler i skogvernet.

Til Telemark fylkeskommune viser vi til at det er lagt inn bestemmelser i verneforskriften som ivaretar hensynet til kulturminner, se § 7 a. Når det gjelder plukkhogst av spesialtømmer vil dette trolig ikke være aktuelt i det foreslåtte verneområdet, og det vil heller ikke åpnes opp for det i verneforskriften.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelse, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes på en felles sentral og lokal høring. Formålet med høringen er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringen, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Tabell 1. Tabellen viser oversikt over grunneiere og areal for det foreslåtte verneområdet.

Navn	Kommune	Tall på grunneiere	Totalareal, daa	Verneindeks
Holbekkheia og Ravnliane naturreservat	Bamble/Drangedal	2	803	4.42

6. Faktaark

LOKALITET:	Holbekkheia og Ravnliane
KOMMUNE:	Bamble og Drangedal
FYLKE:	Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	803 daa
HØYDE OVER HAVET:	Ca. 60 - 210 m.o.h. (verneforslag)
EIENDOMMER:	Gnr./bnr.: 59/31 (Bamble), 16/3 (Drangedal)

OMRÅDEBESKRIVELSE

Verneforslaget er lokalisert på sørsiden av Rørholtfjorden, og utgjør de bratte nordvendte skrentene ned mot vatnet, samt et oppbrutt kollelandskap med flere trange sprekkedaler. Ifølge berggrunnskart består berggrunnen i østre del av amfibolitt og i vestre del av granitt, og området har derfor varierende kalkinnhold. Verneforslaget ligger i boreonemoral vegetasjonssone.

Vegetasjon, skogstruktur og påvirkning

Arealet har stor variasjon av skogtyper, vekslende fra fattig lyngfuruskog, lågurtfuruskog, blåbærgranskog, rik edellauvskog, lågurt/høgstaudegranskog og rik svartorsumpskog. Variasjonen skyldes sterkt oppsprukket amfibolitt-terreng og de bratte skråningene ned mot Rørholtfjorden.

Edellauvskogen består av rik og lite påvirket lindeskog, samt partier med ask- og almeskog og fragmenter av eldre lågurt-eikeskog. Den eldste og rikeste lindeskogen opptrer for det meste på skråstilte skredjordshyller under bergvegger i nedre del mot Rørholtfjorden, mens den rikeste ask-almeskogen står mest langs fuktige sig i øvre og nedre del av rasmarkene. I de øvre og mindre bratte delene av området er det hovedsakelig fattig furu- og granskog som dominerer, stedvis med innslag av bjørk og osp. Dette gjelder også yttergrensene av området langs vatnet i øst og vest. Verneforslaget består for det meste av eldre skog, men det er også vesentlige partier med yngre/middelaldrende skog.

Verneinteresser

I dette avsnittet er blant annet rødlistede arter og naturtyper omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er hentet fra Norsk

Rødliste for arter 2021 fra Artsdatabanken og fra Norsk Rødliste for naturtyper 2018. EN = sterkt truet, VU = sårbar, og NT = nær truet, der «sterkt truet» er mer sjelden enn «nær truet».

De viktigste verdiene er knyttet til usedvanlig rik og velutviklet lindeskog og svært rik, gammel ask-almeskog, samt eldre lågurt-eikeskog. Mesteparten av skogen har middels bonitet. Det er også verdier knyttet til gammel granskog med mye død ved. Verneforslaget har større arealer av rødlistede naturtyper knyttet til rik edellauvskog; mest av lågurtedellauvskog (VU), og frisk, rik lågurtedellauvskog (NT), men også noe høgstaude-edellauvskog (VU). Dessuten er det rike sprekkedaler med rik svartorsumpskog (VU), med overganger også mot rik gransumpskog (EN) og rik kilde-edellauvskog (VU). Av rødlistede treslag er alm (EN), ask (EN), barlind (VU) og lind (NT) registrert. Det er også gjort flere funn av almelav (NT) på ask og alm.

Mangeloppfyllelse og verneindeks

I henhold til mangelanalysen for skogvern fyller området regionale mangler knyttet til høgstaude edellauvskog og frisk rik edellauvskog. Området fyller i tillegg nasjonale mangler som rik og gammel skog i lavlandet, samt innslag av rik svartorsumpskog og gransumpskog.

Området fikk score 4.42 på verneindeks, med spesielt god score på kalk- og baserik skogsmark (arealandel), gamle store trær og død ved (arealandel).

Det er stedvis mye liggende død ved i området.

Foto: Statsforvalteren

FORMÅL

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av velutviklet, rik lindeskog og gammel alm-askeskog
- b. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det innehar et stort mangfold av skogtyper i boreonemoral vegetasjonssone.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER

Ingen kjente.

TEKNISKE INNGREP

I østre del av verneforslaget (Bamble kommune) er det to traktorveier – en som går fra gården Aasland i øst og inn i verneforslaget sør for selve Holbekkheia, og en som kommer inn i området fra sør og følger bekken opp til Heggstjern.

I vestre del av verneforslaget (Drangedal kommune) går det en gammel traktorvei/tømmerslepe fra Rørholt fjorden ved Granholmen og opp Ravnliane.

Alle traktorveier er tegnet inn på forslag til vernekart.

PLANSTATUS

Arealet ligger i kommuneplanenes arealdel i område avsatt til LNF (landbruks- natur- og friluftsområde) formål.

MERKNADER

Ingen merknader.

FORVALTNINGSMYNDIGHET

Forvaltningsmyndigheten blir fastsatt gjennom verneforskriften ved vernevedtak.

Forvaltningsmyndigheten er i de fleste verneområder lagt til Statsforvalteren, men dersom kommunen ønsker delegert forvaltningsmyndighet for verneområder i sin kommune kan de få det. Det stilles visse krav til slik delegering:

- Verneområdet ligger i sin helhet innenfor kommunen sine grenser.
- Kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å forvalte området.
- Dersom kommuner som ikke tidligere har hatt forvaltningsmyndighet for verneområder ønsker å bli forvaltningsmyndighet må de takke ja til alle verneområder i kommunen. Kommunen får ikke forvaltningsmyndighet for Ramsarområder eller områder som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Ansvar som forvaltningsmyndighet innebærer at kommunen selv må avsette nødvendige ressurser til administrasjon og saksbehandling.
- Kommunen kan søke om økonomiske midler til skjøtsel og andre forvaltningstiltak for å ivareta naturverdiene i verneområdene, innenfor de rammer som hvert år blir fastsatt av Stortinget.

Dersom kommunen ønsker forvaltningsmyndighet for foreslått naturreservat og andre aktuelle verneområder i egen kommune, ber vi derfor om tilbakemelding på dette innen høringsfristen. Får vi ingen tilbakemelding, legges det til grunn at kommunen ikke ønsker å overta forvaltningen av områdene.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Tabell 3. Tabellen viser skogbruksopplysninger for verneforslaget.

Navn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa			Tilvekst
	daa	H	M	L	Sum	Myr	Vann	Annet	
Holbekkheia og Ravnliane	803	372	307	51	730	2	1	70	0,56

Skogbruksopplysningene er levert av FramTre AS og oppgitt i UTM sone 33. Dataene er foreløpige og kan bli endret.

LITTERATUR

Naturbase: <http://naturbase.no/>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

Skoganalyse: <https://skoganalyse.miljodirektoratet.no/>

